

@zwenne

OPLEIDING PRAKTISCHE TOEPASSING PRIVACYWET AVG | 6 FEBRUARI 2024

data protection impact assessments (DPIA's) | collectieve acties
over de Avg & Uavg | inzagerechten | CHATGPT | profilering en
geautomatiseerde besluitvorming, algoritmes enz.

Prof. mr. G-J. (Gerrit-Jan) ZWENNE & mr drs L. (Lars) GROENEVELD

1

actualiteiten
Enschede

2

3

vorige week (een update!)

Enschede: geen onevenredige inspanning, zegt AP...

Bij [LEVERANCIER] is [...] de exacte locatie van de sensoren bekend en heeft men toegang tot het werkgeheugen en de software die draait op elke sensor. Tezamen met een kleine detectie van een mobiel apparaat door een sensor is het bijvoorbeeld voor iemand van [LEVERANCIER] mogelijk om ter plaatse of via een camera waar te nemen welke persoon binnen het bereik van de sensor komt lopen. Vooral op stille momenten in de binnenstad leidt dit direct tot identificatie van de natuurlijke persoon. Terwijl de gemeente van Enschede beweert dat de sensoren alleen de MAC-adressen van de mobiele apparaten vastleggen, is het mogelijk dat de gemeente de MAC-adressen koppelt aan de naam van de gebruiker. Het is mogelijk dat de gemeente de MAC-adressen koppelt aan de naam van de gebruiker. Het is mogelijk dat de gemeente de MAC-adressen koppelt aan de naam van de gebruiker.

'kunnen' of 'zullen' worden gebruikt...?

alle middelen waarvan redelijkerwijs valt te verwachten dat zij worden gebruikt...?

4

de maatstaf is niet:

«wat redelijkerwijs zou kunnen»

maar:

«wat redelijkerwijs is te verwachten»

€ 600.000

rb Overijssel 2 februari 2024, ECLI:NL:RBOVE:2024:594

10. De rechtbank merkt op dat de AP bij de weerlegging van de bezwaren van eiser bij herhaling uitgaat van de onaannemelijkheid van omstandigheden en gelijkwaardige bewoordingen in plaats van zich te baseren op onderzoek naar feiten. [...]

13. De rechtbank is van oordeel dat de AP onvoldoende heeft onderzocht of de door haar genoemde manieren het inderdaad, in de gegeven situatie, mogelijk maken om de identiteit van een gebruiker van een mobiel apparaat met het blote oog te achterhalen.

De enkele stelling van de AP dat bedoelde medewerkers dit redelijkerwijs zouden kunnen doen overtuigt de rechtbank niet.

De AP had, gelet op overweging 26 van de AVG moeten onderzoeken of het redelijkerwijs te verwachten is dat de genoemde middelen worden gebruikt om de natuurlijke persoon direct of indirect te identificeren, waarbij de kosten en de benodigde tijd voor identificatie met in achtneming van de beschikbare technologie op het tijdstip van verwerken en de technologische ontwikkelingen betrokken hadden moeten worden.

5

Art. 35 Avg

de gegevensbeschermings-
effectbeoordeling

DPIA

7

gegevensbeschermingseffectbeoordeling

Art. 35
AVG

The collage includes several documents:

- Model DPIA Rijksdienst**: A document with a table of contents and a QR code.
- Voorbeeld voor rapportagemodel**: A document showing a table with columns for Category, Data, Process, Type, and Risk.
- Voorbeeld stroomschema opgenomen in rapportagemodel**: A document showing a flowchart diagram.
- 3.1.3 Gegevensverwerkingen**: A document with text explaining the purpose of the assessment.
- 3.1.4 Verwerkingsdoelstellingen**: A document with text explaining the objectives of the processing.

8

gegevensbeschermingseffectbeoordeling

Art. 35
AVG

data protection impact
assessment (DPIA)

dat wil zeggen:
beoordeling van het effect van de beoogde
verwerkingsactiviteiten op de bescherming
van persoonsgegevens

verplicht voor verwerking met een **hoog**
risico voor de rechten en vrijheden van
natuurlijke personen

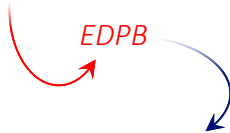
- geautomatiseerde besluitvorming incl. profilering
- grootschalige verwerking bijzondere gegevens
- stelselmatige grootschalige monitoring openbaar toegankelijke ruimten

9

gegevensbeschermingseffectbeoordeling

Art. 35
AVG

“een proces dat is bedoeld om de verwerking van persoonsgegevens te beschrijven, de noodzaak en evenredigheid ervan te beoordelen en de daaraan verbonden risico's voor de rechten en vrijheden van natuurlijke personen te helpen beheren door deze risico's in te schatten en maatregelen te bepalen om ze aan te pakken.”

oftewel: een proces dat helpt bij het verwezenlijken en het aantonen van naleving van de verplichtingen uit de AVG

niet een eenmalige oefening

10

het proces

11

gegevensbeschermingseffectbeoordeling

Art. 35
AVG

de lijst van AP

- heimelijk onderzoek
- zwarte lijsten
- fraudebestrijding
- financiële situatie
- samenw. verbanden
- cameratoezicht
- controle werknemers
- locatiegegevens
- communicatie-gegevens
- profilering
- observatie
- biometrische gegevens

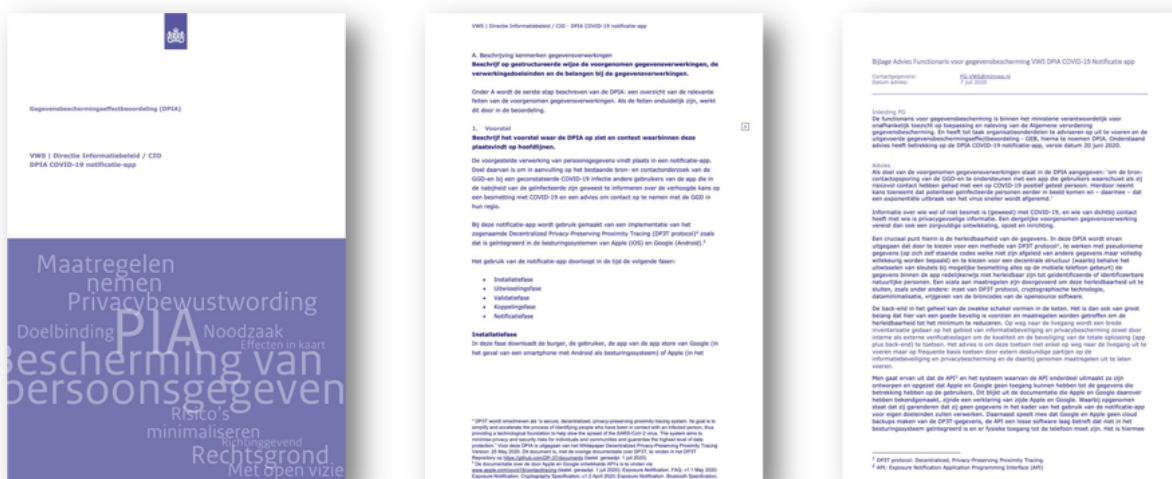
- geautomatiseerde besluitvorming incl. profilering
- grootschalige verwerking bijzondere gegevens
- stelselmatige grootschalige monitoring openbaar toegankelijke ruimten

verplicht voor verwerking met een **hoog risico** voor de rechten en vrijheden van natuurlijke personen

12

gegevensbeschermingseffectbeoordeling

Art. 35
AVG

13

Art. 80 Avg

collectieve acties en schadevergoeding

Art. 82 Avg

14

15 maart 2023

nrc

BBB boekt een verpletterende verkiezingszege

Historische overwinning De nieuwkomer behaalt volgens een exitpoll vijftien zetels in de Eerste Kamer. De zege heeft gevolgen voor uitkomstdoelen.

15 maart 2023 15:00 uur

De Boer Burger Beweging (BBB) heeft bij de Provinciale Statenverkiezingen een verpletterende overwinning behaald. Aan het einde van de verkiezingsavond was nog niet duidelijk wie de grootste wordt in de Eerste Kamer. BBB of de samenwerkende partijen GroenLinks en PvdA die een 'links blok' willen vormen in de senaat. Zowel BBB als het 'linkse blok' komt in de exitpoll uit op 15 zetels. In deze voorspelling, gebaseerd op enquêtes onder kiezers die net hun stem hebben uitgebracht, zit een foutmarge van één of twee zetels.

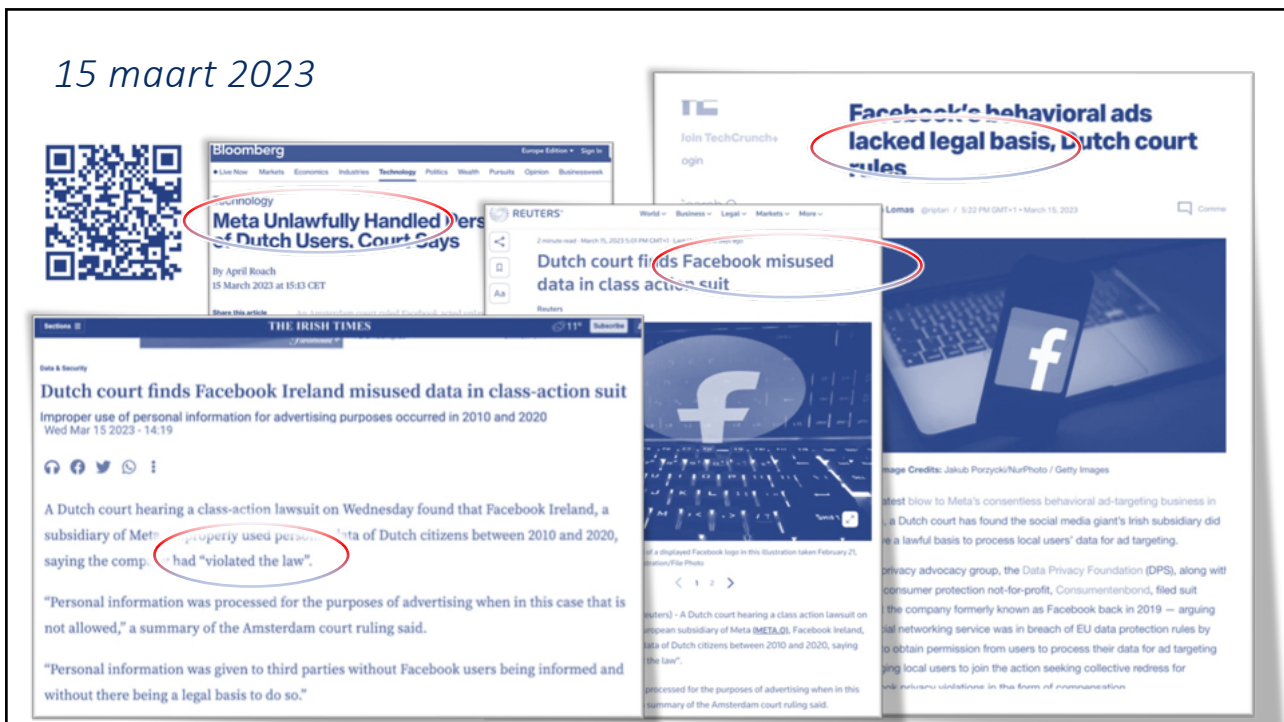
Voorstaat dat BBB in alle twaalf provincies vanuit het niets een historische overwinning boekt, vergelijkbaar met de zege van Forum van Democratie dat vier jaar geleden verrassend de grootste werd. Die winst is volledig in rook opgegaan: volgens de exitpoll houdt de partij van Thierry Baudet van de twaalf zetels die in 2019 werden behaald er maar twee over.

De overwinning van BBB werd al voorspeld in verschillende peilingen, maar viel hoger uit dan verwacht. In Overijssel haalde de partij volgens een provinciale exitpoll zelfs bijna een derde van de stemmen, waardoor de partij andere partijen ver achter zich laat. Ook in de peils voor Noord-Holland en Noord-Brabant wordt BBB de grootste, met respectievelijk 14,3 procent en bijna 20 procent.

15

15 maart 2023

16

management summary

dus: geen verwerkings-grondslag!

Geen rechtsgeldige toestemming, geen noodzaak voor uitvoering van de gebruikersovereenkomst. En geen gerechtvaardigd belang

Onvoldoende informatie verstrekt, informatie onduidelijk

Voor zgn. third party cookies kon toestemming worden verkregen door desbetreffende websites

Vooral nog slechts verklaring voor recht; géén schadevergoeding, althans nog niet...

17

18

wat ging vooraf

overtredingen

- *bijzondere gegevens*
- *informatieplichten*

dus ook géén toestemming

overtreding met grondslag-vereiste, cookieregels

AUTORITEIT PERSOONSGEGEVENS

Home Over privacy Onderwerpen Zelf doen Publicaties

Facebook past beleid aan na onderzoek AP

Nieuwsbericht / 3 juli 2018

Categorie: Europese Data Protection Board, Internet en telecoms, Persoonsgegevens op internet, Cookies

Facebook heeft haar gegevensbeleid aangepast na onderzoek van de Autoriteit Persoonsgegevens (AP). Aleid Wolfsen, voorzitter van de AP: "Of Facebook voldoet aan de nieuwe privacywet, zal moeten worden onderzocht in Europees verband. Aangezien de hoofdstig van Facebook in Ierland staat, heeft de Ierse autoriteit hierin de leidende rol, uiteraard in samenwerking met de andere Europese privacytoezichhouders."

Aanpassingen op aandringen van AP

Facebook heeft mede naar aanleiding van het onderzoek van de AP haar gegevensbeleid aangepast. Gebruikers worden nu uitgebreider geïnformeerd over:

- de aard van de persoonsgegevens die worden verwerkt,
- de doeleinden van deze verwerking,
- met wie en hoe persoonsgegevens worden gedeeld, en
- de rechtsgronden van de verwerking.

Wat ging vooraf?

In 2017 constateerde de AP dat Facebook op twee vlakken in overtreding was:

- Facebook heeft gebruikers niet adequaat geïnformeerd over het gebruik van hun persoonsgegevens voor gerichte advertenties;
- Facebook verwerkte informatie over iemands seksuele geaardheid voor advertentiedoelinden zonder dat gebruikers daarvoor uitdrukkelijke toestemming hadden gegeven.

Voorheen bood Facebook adverteerders de mogelijkheid om zich te richten op de seksuele voorkeur van gebruikers die zij in hun profiel kunnen aangeven. Op aandringen van de AP heeft Facebook in 2017 deze optie geschrapt voor Europese gebruikers.

Nieuw onderzoek

De AP heeft net als de andere Europese privacytoezichhouders over het aangepaste privacybeleid, de rechtmatigheid van het gebruik van persoonsgegevens en het nieuwe privacybeleid van Facebook.

Sinds 25 mei 2018 is een nieuwe Europese privacywet van toepassing. Deze wet, de Algemene verordening gegevensbescherming, onderzocht daarom niet langer door de afzonderlijke privacytoezichhouders worden opgezet, maar kunnen in Europees verband worden opgezet. De Ierse privacytoezichhouder speelt in dit geval de leidende rol.

20

wat er ook aan vooraf ging

21

verwerkingsverantwoordelijke(n): *BV, Ltd en/of Inc.?*

Rb A'dam 15 maart 2023, ECLI:NL:RBAMS:2023:1407

10.9. Naar het oordeel van de rechtbank volgt uit de door de Stichting aangevoerde omstandigheden niet dat **Facebook Inc.** en Facebook Nederland mede(verwerkings)verantwoordelijken voor de in het geding zijnde periode zijn.

Uit al deze algemene stellingen blijkt namelijk *onvoldoende duidelijk op welke concrete verwerkingen de Stichting het oog heeft en op welke wijze Facebook Inc. respectievelijk Facebook Nederland voor de betreffende verwerkingen dan (mede) de middelen en het doel vaststelt. Een voldoende concretisering van de Stichting hierover ontbreekt.*

Dat Facebook Inc. de Facebookdienst heeft geïnitieerd en als moedervernootschap de (uiteindelijke) financiële zeggenschap heeft binnen het concern is daarbij evenmin van doorslaggevende betekenis.

*gerechtshof A'dam 4 april 2023
ECLI:NL:GHAMS:2023:793*

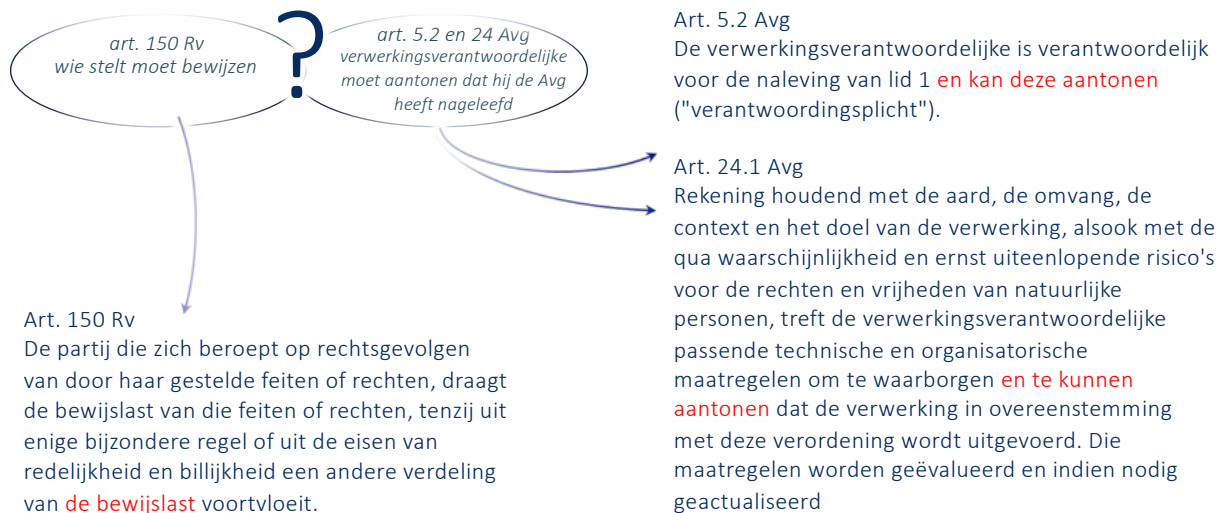
omkering bewijslast?

bewijsprobleem...

22

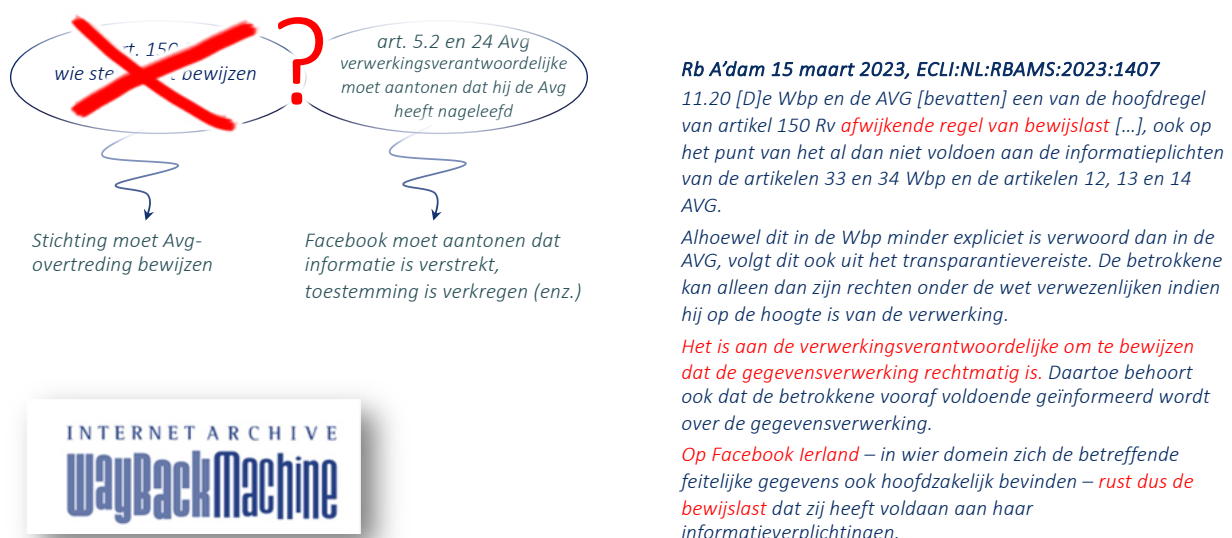

bewijslast t.a.v. overtredingen resp. naleving Avg...

23

bewijslast t.a.v. overtredingen resp. naleving van de Avg...

24

informatieplichten

Rb A'dam 15 maart 2023, ECLI:NL:RBAMS:2023:1407
11.39 [...] Uitgangspunt is dat de (verwerkings) verantwoordelijke de relevante informatie over gegevensverwerking aan de betrokkene verstrekt op het moment dat het kennisnemen van die informatie voor de betrokkene het meest relevant is.

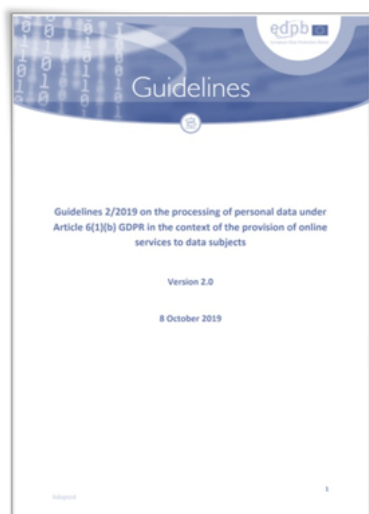
Dat betekent in dit geval het moment waarop de Facebookgebruiker voornemens is om een externe applicatie te installeren. *De betreffende informatie moet dus in beginsel in het pop-upvenster worden verstrekt, want dan is die informatie voor de Facebookgebruiker actueel en relevant. In het pop-upvenster is, zoals hiervoor is vastgesteld, niets vermeld over de verwerkingsdoeleinden.*

Voor zover Facebook Ierland de gebruiker had willen informeren aan de hand van het Gegevensbeleid had zij in het pop-upvenster een verwijzing naar het Gegevensbeleid moeten opnemen. Dat heeft zij ook niet gedaan. Een Facebookgebruiker wordt weliswaar ten tijde van zijn (eerste) registratie bij de Facebookdienst geattendeerd op het bestaan van het Gegevensbeleid, maar op dat moment is de gegevensverwerking waar het hier om gaat (de toegang van externe ontwikkelaars tot persoonsgegevens van de Facebookgebruiker) nog niet aan de orde en is dat voor de Facebookgebruiker *nog niet actueel of relevant.*

Een algemene verwijzing naar Gegevensbeleid ten tijde van de registratie bij de Facebookdienst kan daarom in dit geval niet worden aangemerkt als het voldoen aan de informatieverplichting voor een specifieke, toekomstige vorm van gegevensverwerking waarvan ten tijde van de registratie nog niet zeker is of die zal plaatsvinden.

25

grondslag: contractuele noodzaak

- a) toestemming
- b) *uitvoering overeenkomst*
- c) wettelijke plicht
- d) vitaal belang
- e) publiekrechtelijk belang
- f) gerechtvaardigd belang

Rb A'dam 15 maart 2023, ECLI:NL:RBAMS:2023:1407

De conclusie is daarom dat de verwerking van persoonsgegevens voor advertentiedoeleinden niet noodzakelijk is voor de uitvoering van de overeenkomst tussen Facebook Ierland en een gebruiker van de Facebookdienst. Facebook Ierland kan dus noch onder de Wbp, noch onder de AVG een geslaagd beroep doen op contractuele noodzaak (als bedoeld in artikel 8 aanhef en onder b Wbp respectievelijk artikel 6 lid 1 onder b AVG) als verwerkingsgrondslag

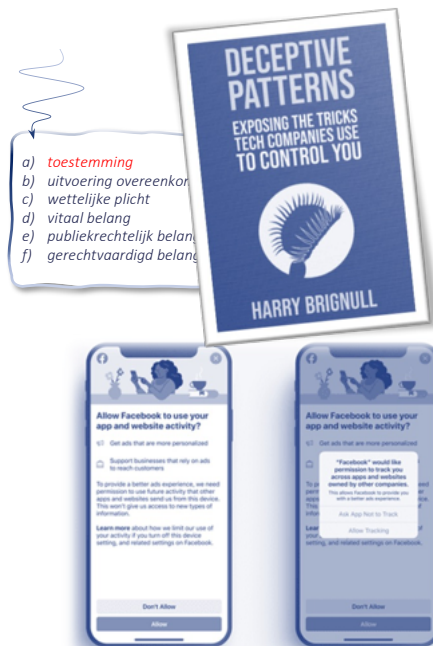
27

grondslag: toestemming

Rb A'dam 15 maart 2023, ECLI:NL:RBAMS:2023:1407

12.34 [...] Uit de wijze waarop Facebook Ierland het registratieproces had ingericht, kon voor de gemiddelde gebruiker in dit geval **niet (voldoende) duidelijk zijn dat hem toestemming werd gevraagd voor in het Gegevensbeleid opgenomen verwerkingsdoeleinden**. Anders dan ten aanzien van de Gebruikersvoorwaarden werd de gebruiker immers niet uitdrukkelijk om een akkoord gevraagd ten aanzien van het Gegevensbeleid. Van een ondubbelzinnige en op aanvaarding gerichte wilsuiting was dus geen sprake. Bovendien maakte het registratieproces niet duidelijk dat het Gegevensbeleid informatie over de verwerking van persoonsgegevens bevatte. **Daardoor kan met de leesbevestiging in het registratieproces ook geen sprake zijn van een wilsuiting die was gericht op aanvaarding van de verwerking van de gebruiker betreffende persoonsgegevens.**

28

grondslag: gerechtvaardigd belang

Rb A'dam 15 maart 2023, ECLI:NL:RBAMS:2023:1407

12.68 Over de vraag of commerciële belangen een gerechtvaardigd belang kunnen vormen heeft het HvJ EU zich nog niet uitgelaten. Over die vraag heeft **bestuursrechter** van deze rechtbank recent prejudiciële vragen gesteld aan het HvJ EU. Voor de beoordeling van het geschil tussen de Stichting en Facebook Ierland is het echter niet nodig om de beantwoording van die vragen door het HvJ EU af te wachten. Verwezen wordt naar het hierna te geven oordeel in r.o.

Anders dan de Stichting heeft betoogd, ziet de rechtbank overigens **vooral nog geen reden om aan te nemen dat commerciële belangen niet als een gerechtvaardigd belang in de zin van artikel 7 onder f van de Privacyrichtlijn en artikel 8 aanhef en onder f Wbp zouden kunnen worden aangemerkt**. Uit de rechtspraak van het HvJ EU blijkt dat niet en uit het advies van WP29 evenmin. **Integendeel**, in het WP29-advies worden ook economische belangen van ondernemingen als voorbeeld genoemd.

- a) toestemming
b) uitvoering overeenkomst
c) wettelijke plicht
d) vitaal belang
e) publiekrechtelijk belang
f) **gerechtvaardigd belang**

vgl. Rb A'dam 22 september 2022, ECLI:NL:RBAMS:2022:5565

vraag aan HvJ EU...

- Is een zuiver commercieel belang [...] onder omstandigheden aan te merken als een gerechtvaardigd belang?
- Zo ja, welke omstandigheden bepalen of een zuiver commercieel belang een gerechtvaardigd belang is?

30

verwerkingsverbod bijzondere gegevens

Rb A'dam 15 maart 2023, ECLI:NL:RBAMS:2023:1407

13.14. Facebook Ierland heeft niet (voldoende) betwist dat zij, zoals in het AP-rapport is vastgesteld, gedurende de gehele relevante periode hoofdcategorieën en subcategorieën aanbod van interessegebieden op het gebied van bijvoorbeeld gezondheid, religie en politieke of seksuele voorkeur aan adverteerders, waaruit volgt dat Facebook Ierland in ieder geval persoonsgegevens uit deze categorieën heeft aangewend voor advertentiedoeleinden.

HvJEU 4 juli 2023, C-252/21
ECLI:EU:C:2023:537
(Meta/Bundeskartellamt), nrs. 66-73
niet relevant of gegevens juist of terecht zijn

32

A spokesperson for Meta has now sent this statement:

“We’re pleased that the Court has ruled in favour of Meta for multiple of these historic claims, some of which took place over a decade ago. We intend to appeal other aspects of this case. *We know that privacy is important to our Dutch users and we want them to have control over how their data is used.* That’s why we have built tools like Privacy Check-up and Privacy Basics, where we explain what data they have shared, and what settings they can use to control it.”

34

ICAM

Home | Ingezonden vragen | Nieuws | Services | Over ons | **Meld een probleem**

GGD-datalink

Jouw privilegeegevens op straat door toedoen van de overheid?

Hier kun je meldingen van incidenten doen die betrekking hebben op de GGD. Het kan gaan om het gebruik van je gegevens, het gebruik van je gegevens voor andere doeleinden of het gebruik van je gegevens voor andere doeleinden.

De GGD-datalink is een platform waar je meldingen kunt doen van incidenten die betrekking hebben op de GGD. Het kan gaan om het gebruik van je gegevens, het gebruik van je gegevens voor andere doeleinden of het gebruik van je gegevens voor andere doeleinden.

De GGD-datalink is een platform waar je meldingen kunt doen van incidenten die betrekking hebben op de GGD. Het kan gaan om het gebruik van je gegevens, het gebruik van je gegevens voor andere doeleinden of het gebruik van je gegevens voor andere doeleinden.

De GGD-datalink is een platform waar je meldingen kunt doen van incidenten die betrekking hebben op de GGD. Het kan gaan om het gebruik van je gegevens, het gebruik van je gegevens voor andere doeleinden of het gebruik van je gegevens voor andere doeleinden.

[illegible]

15

ISSUE schadevergoeding voor Avg-overtredingen...(?)

Artikel 82 Avg

1. Eenieder **die materiële of immateriële schade** heeft geleden ten gevolge van een inbreuk op deze verordening, heeft het recht om van de verwerkingsverantwoordelijke of de verwerker schadevergoeding te ontvangen voor de geleden schade.

Overweging 75 en 85

[Een] gegevensverwerking [...] kan resulteren in ernstige lichamelijke, materiële of immateriële schade, met name:

- discriminatie, identiteitsdiefstal of -fraude, financiële verliezen, reputatieschade, verlies vertrouwelijkheid van door beroepsgeheim beschermde gegevens, ongeoorloofde ongedaanmaking van pseudonimisering, of enig ander aanzienlijk **economisch of maatschappelijk nadeel**;
- wanneer de betrokkenen hun rechten niet kunnen uitoefenen of worden verhinderd controle over hun gegevens uit te oefenen

Overweging 146

De verwerkingsverantwoordelijke of de verwerker moeten **alle schade vergoeden** die iemand kan lijden ten gevolge van een verwerking die inbreuk maakt op deze verordening.

Het **begrip „schade” moet ruim worden uitgelegd** in het licht van de rechtspraak van het Hof van Justitie, op een wijze die ten volle recht doet aan de doelstellingen van deze verordening.

41

ISSUE 2 schadevergoeding voor Avg-overtredingen...(?)

UI vs Österreichischer Post

HvJEU 4 mei 2023, C300/21, ECLI:EU:C:2023:370

- een inbreuk [...] **[volstaat] op zich** niet voor de toekenning van een recht op schadevergoeding
- Art. 82, lid 1, [...] verzet [zich] tegen een nationale regel of praktijk op grond waarvan immateriële schade [...] slechts kan worden vergoed indien de door de betrokkene geleden schade **een bepaalde mate van ernst** bereikt.
- de nationale rechters [moeten] bij de vaststelling van de hoogte van de schadevergoeding [...] **de interne regels van elke lidstaat** inzake de omvang van de geldelijke schadevergoeding toepassen, voor zover de Unierechtelijke beginselen van gelijkwaardigheid en doeltreffendheid in acht worden genomen.

→ er moet wel schade zijn geleden...

} maar er is geen ondergrens...!

ABRvS 1 april 2020, ECLI:NL:RVS:2020:898
aard en ernst van normschending kan impliceren dat nadelige gevolgen daarvan zo voor de hand liggen, dat aantasting in de persoon kan worden aangenomen. En dus niet met concrete gegevens behoeft te worden onderbouwd

42

ISSUE schadevergoeding voor Avg-overtredingen...(?)

rb A'dam 25 oktober 2023, ECLI:RBAMS:2023:6694

2.43.5. Al met al is de rechtbank voor de beantwoording van de ontvankelijkheidsvragen in deze fase van oordeel dat de vorderingen tot vergoeding van **materiële schade in beginsel bundelbaar** zijn. De definitieve beantwoording van de vraag of dit het geval is, zal pas bij de inhoudelijke behandeling plaatsvinden.

[...]

2.44.4. De rechtbank is van oordeel dat ten aanzien van het gebruik van de TikTok Dienst een eventuele vordering tot immateriële schadevergoeding van iedere gebruiker zozeer afhangt van de individuele situatie van die gebruiker, dat **geen sprake is van een bundelbare (voldoende gelijksoortige) vordering**. Het betoog van de stichtingen dat een aantasting in de persoon kan worden aangenomen gegeven de aard en de ernst van de privacy schendingen wordt niet gevolgd. Ook daarvoor is nodig dat nadelige gevolgen voor alle gebruikers voor de hand liggen, en daar is in dit geval geen sprake van.

materiële schade is mogelijk én is 'bundelbaar', en kan dus wél in collectieve actie worden toegekend

immateriële schade is mogelijk maar niet 'bundelbaar', en kan dus niet in collectieve actie worden toegekend

43

ISSUE schadevergoeding voor Avg-overtredingen...(?)

VB vs. Natsionalna agentsia za prihodite

HvJEU 14 december 2023, C-340/21, ECLI:EU:C:2023:986

84. Het is echter van belang te benadrukken dat een persoon die wordt getroffen door een inbreuk op de AVG met negatieve gevolgen voor hem, dient te **bewijzen** dat die gevolgen immateriële schade in de zin van artikel 82 van deze verordening opleveren [zie in die zin arrest van 4 mei 2023, Österreichische Post (Immateriële schade ten gevolge van de verwerking van persoonsgegevens), C-300/21, EU:C:2023:370, punt 50].

85 Wanneer een persoon die op grond daarvan schadevergoeding vordert, zich beroept **op de vrees voor toekomstig misbruik** van zijn persoonsgegevens wegens het bestaan van een dergelijke inbreuk, moet de aangezochte nationale rechter met name nagaan of deze vrees in de betrokken specifieke omstandigheden en ten aanzien van de betrokkene gegrond kan worden geacht.

schade wordt niet verondersteld, moet wél worden aangetoond

vrees voor toekomstige misbruik kan wel degelijk immateriële schade opleveren

44

i Patērētāju tiesību aizsardzības centrs

→ autoriteit voor de bescherming van consumentenrechten in Letland

zijn *openbare excuses* aan verzoeker een toereikende schadevergoeding voor de immateriële schade .?

- maakt het uit of er sprake is van een taak van algemeen belang?
- of dat het niet de bedoeling was om iemand schade te berokkenen?
- of dat het moeilijk is om het rechtskader te begrijpen?

→ vgl. *rb A'dam 10 aug. 2023*,
ECLI:NL:RBAMS:2023:5074 (DPG)

45

HvJ EU over inzagerechten
categorieën van ontvangers, misbruik
van recht en kopie of overzicht

50

51

eerdere arresten over inzagerecht

HwJEU 7 mei 2009, C-553/07, ECLI:EU:C:2009:293, (Rijkeboer)

HwJ EU 17 juli 2014, C-141/12 C-372/12, ECLI:EU:C:2014:2081 (IND)

HwJ EU 20 december 2017, C-434/16, ECLI:EU:C:2017:994 (Nowak)

lidstaten mogen bepalen hoelang informatie over ontvangers wordt bewaard, mits die **bewaartermijn** een juist evenwicht vormt tussen de belangen van de betrokkenen en verwerkingsverantwoordelijken. Maar **één jaar is te kort**

juridische analyse is geen persoonsgegeven, maar kan wel persoonsgegevens bevatten

géén aanspraken op **kopieën van documenten**, maar op een volledig overzicht dat de aanvrager in staat stelt kennis te nemen van de gegevens en te controleren of zij juist zijn en zijn verwerkt, opdat hij eventueel zijn rechten kan uitoefenen.

de door een kandidaat geformuleerde **schriftelijke antwoorden** op een beroepsexamen en de **eventuele opmerkingen** van de examinator daarbij zijn wél persoonsgegevens...

52

R.W. vs Österreichischer Post: *ontvangers...*

HJEU 12 januari
2023, C-154/21
ECLI:EU:C:2023:3

geeft telefoongidsen uit en verwerkt
gegevens voor marketingdoeleinden

feiten: R.W. wil weten wie zijn
gegevens hebben ontvanger

antwoord: het inzage-recht strekt zich 'noodzakelijkerwijs'
uit tot de vermelding van de **specifieke ontvangers** aan wie
gegevens worden verstrekt

Uitzondering

vraag: kan worden volstaan met
informatie over 'de **categorie van
ontvangers**' of moet mededeling
worden gedaan van de concrete
identiteit van deze ontvangers...?

- als het **materieel onmogelijk** is om de specifieke
ontvangers te identificeren, of
- als de verwerkingsverantwoordelijke aan toont dat de
verzoeken van de betrokkene **kenmerkend ongegrond of
buitensporig van aard** zijn (art. 12 AVG)

Ook al noemt de tekst van art. 15.1(c) AVG wél uitdrukkelijk:
'de ontvangers of categorieën van ontvangers aan wie de
persoonsgegevens zijn of zullen worden verstrekt'

53

JM vs. Apulaistietosuojavaltuutettu: *gegevens over medewerkers?*

HvJEU 22 juni 2023,
C-579/21,
ECLI:EU:C:2023:501

Pankki S.

adjunct-toezichthouder voor
gegevensbescherming, Finland

feiten: J.M. wil van bank weten welke
medewerkers zijn gegevens hebben
geraadpleegd ...

antwoord: ja!

vraag: is AVG ook van toepassing op
raadplegingen van vóór 25 mei 2018...?

'prove to be essential'

vraag: moet er informatie worden verstrekt
over de **identiteit van medewerkers** die de
gegevens raadpleegden..?

antwoord: in beginsel **niet**, tenzij

- die informatie **onontbeerlijk** is om de
betrokkene in staat te stellen de hem bij zijn
rechten daadwerkelijk uit te oefenen, én
- mits rekening wordt gehouden met de
rechten en vrijheden van die werknemers

55

FF vs. DSB & CRIF: kopie of overzicht?

HvJEU 4 mei 2023,
C-487/21,
ECLI:EU:C:2023:369_

vertegenwoordigd
door M. Schrems

Österreichische
Datenschutzbehörde

bedrijfsadviesbureau adviseert
over solvabiliteit van derden.

feiten: verzoeker vindt dat CRIF hem een kopie moet verstrekken van alle documenten die zijn gegevens bevatten, zoals e-mails en zgn. 'databank-uittreksels'

vraag: geeft inzage recht aanspraken op kopieën van documenten?

antwoord:

inzage recht omvat het recht om een kopie te verkrijgen van uittreksels van documenten of zelfs van volledige documenten of databankuittreksels die die gegevens bevatten

- indien de verstrekking van een dergelijke kopie **onontbeerlijk** is om de betrokkene in staat te stellen zijn AVG-rechten daadwerkelijk uit te oefenen
- daarbij moet ook rekening worden gehouden met de rechten en vrijheden van anderen.

'prove to be
essential'

Vgl. HvJEU 17 juli 2014, C-141/12 en
C-372/12, ECLI:EU:C:2014:2081 (IND)

56

hoofdregel geen kopie; uitzondering soms toch wél

Rb Nrd-HLD 23 mei 2019, ECLI:NL:RBNHO:2019:4283

4.6. Art. 15 lid 3 AVG geeft recht op verstrekking van een kopie van de persoonsgegevens die worden verwerkt. Stukken als zodanig zijn geen persoonsgegevens en nergens in de AVG wordt gesproken over het verstrekken van een kopie van de bescheiden waarin de persoonsgegevens zijn verwerkt. **Het recht op inzage betekent dan ook niet dat de betrokkene zonder meer recht heeft op inzage in of kopieën van de stukken of dossiers als zodanig als daarin zijn persoonsgegevens voorkomen.** Wel bestaat een recht op een volledig overzicht, in begrijpelijke vorm, van alle persoonsgegevens.

Hof DHG 17 september 2019, ECLI:NL:GHDHA:2019:2398

4.16 [...] Uit het voorafgaande [IND-arrest] vloeit voort dat [verweerster] op grond van de richtlijn bescherming persoonsgegevens **niet zonder meer aanspraak kan maken op integrale kennisneming van de documenten uit het dossier [X]**; zij heeft slechts recht op inzage in haar persoonsgegevens die haar moeten worden verstrekt in een "begrijpelijke vorm". [...].

4.17 Wat betreft de wijze waarop deze inzage dient te plaatsvinden, overweegt het hof **in dit geval** het volgende. Het hof is van oordeel dat de Ker[?] in dit geval aan [verweerster] inzage in de persoonsgegevens dient te geven door het verstrekken van afschriften van de originele documenten, waarin andere informatie dan de [verweerster] betreffende persoonsgegevens onleesbaar is gemaakt

57

hoofddregel geen kopie; uitzondering soms toch wél

Rb Nrd-HLD 23 mei 2019, ECLI:NL:RBNHO:2019:4283

4.6. Art. 15 lid 3 AVG geeft recht op verstrekking van een kopie van de persoonsgegevens die worden verwerkt. Stukken als zodanig zijn geen persoonsgegevens en nergens in de AVG wordt gesproken over het verstrekken van een kopie van de bescheiden waarin de persoonsgegevens zijn verwerkt. *Het recht op inzage betekent dan ook niet dat de betrokkene zonder meer recht heeft op inzage in of kopieën van de stukken of dossiers als zodanig als daarin zijn persoonsgegevens voorkomen.* Wel bestaat een recht op een volledig overzicht, in begrijpelijke vorm, van alle persoonsgegevens.

Rb Gelderland 24 augustus 2020, ECLI:NL:RBGEL:2020:7103

4.30 [verzoeker] [heeft] recht [...] op een overzicht van de onderliggende persoonsgegevens. [...] [verzoeker] kan niet zonder meer aanspraak maken op integrale kennisneming en verstrekking van documenten; hij heeft in beginsel slechts recht op inzage in zijn persoonsgegevens die aan hem moeten worden verstrekt in een "begrijpelijke vorm".

Ten aanzien van de meldplichtverslagen heeft de rechtbank [...] vastgesteld dat deze feitelijke en waarderende gegevens over eigenschappen of gedragingen van [naam verzoeker] bevatten. *Deze gegevens lenen zich in beginsel niet voor opname in een overzicht. Voor het controleren van de juistheid van de persoonsgegevens en de rechtmatigheid van de verwerking van deze persoonsgegevens is meer contextuele informatie nodig.* De Reclassering dient dus een afschrift (kopie) te verstrekken van (het gedeelte van) het document waarin persoonsgegevens van [naam verzoeker] zijn opgenomen

58

FT vs. DW: misbruik van recht?

tandarts

patient

feiten: D.W. wil medisch dossier van zijn tandarts omdat hij vermoedt dat hij ondeugdelijk is behandeld

vraag: moet er voldaan worden aan een inzageverzoek dat niet wordt gedaan om de juistheid en rechtmatigheid van de gegevens te controleren (overw. 63 Avg)...

~~misbruik van recht...?~~

63. Een betrokkene moet het recht hebben om de persoonsgegevens die over hem zijn verzameld, in te zien, en om dat recht eenvoudig en met redelijke tussenpozen uit te oefenen, *zodat hij zich van de verwerking op de hoogte kan stellen en de rechtmatigheid daarvan kan controleren.*

antwoord

Aangezien de betrokkene [...] zijn verzoek om inzage van de gegevens niet hoeft te motiveren, kan de eerste volzin van overweging 63 *niet aldus worden uitgelegd* dat dit verzoek moet worden afgewezen indien het een ander doel heeft dan het zich op de hoogte stellen van de verwerking van de gegevens en de rechtmatigheid ervan te controleren

HvJEU 26 oktober
2023, C-307/22, ECLI:
EU:C:2023:811

59

62

inputfase

- Training van AI-tools aan de hand van **omvangrijke data**, vaak verkregen via 'scraping' van internet (denk: Twitter, Facebook, nieuwswebsites.)
- Verwerking van persoonsgegevens?
Dan: een **grondslag** vereist, én er moet zijn voldaan aan alle overige vereisten uit de AVG.
- Voor eindgebruikers en data subjecten is vaak **onduidelijk** of aanbieder van een generatieve AI-tool überhaupt een grondslag heeft voor de verwerking, laat staan voldoet aan alle overige vereisten uit de AVG...

gebruiks- & outputfase

- verwerk ik door het gebruik van de tool **persoonsgegevens**?
Zo ja: voldoe ik aan de AVG?
- bevat de output persoonsgegevens?
Zo ja: zijn deze **juist**?

63

You

Voldoet ChatGPT aan de vereisten uit de AVG?

ChatGPT

Als een AI-model dat wordt aangeboden door OpenAI, val ik onder de verantwoordelijkheid van OpenAI als het gaat om naleving van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) of vergelijkbare privacywetten, afhankelijk van het rechtsgebied en de context waarin ik word gebruikt.

Het is belangrijk op te merken dat ik, als AI-model, geen directe toegang heb tot persoonlijke gegevens van individuen, tenzij die informatie met mij wordt gedeeld tijdens onze interactie. OpenAI, als de entiteit achter mij, heeft waarschijnlijk processen en procedures geïmplementeerd om te voldoen aan de AVG en andere toepasselijke wetten met betrekking tot gegevensbescherming.

Als je specifieke vragen hebt over hoe OpenAI omgaat met gegevensbescherming en naleving van de AVG, raad ik je aan rechtstreeks contact op te nemen met OpenAI of hun recente verklaringen over gegevensbescherming en privacybeleid te raadplegen.

64

You

Voldoet het gebruik van ChatGPT aan de vereisten uit de AVG?

ChatGPT

Als een AI-model is ChatGPT niet direct onderworpen aan de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG), aangezien het geen entiteit is die persoonlijke gegevens verzamelt, opslaat of verwerkt. ChatGPT slaat geen persoonlijke gegevens op van gebruikersinteracties, tenzij deze conversaties worden opgeslagen door het platform of de organisatie die de toepassing van ChatGPT faciliteert.

Echter, organisaties die ChatGPT inzetten voor interacties met gebruikers moeten wellicht voldoen aan de AVG, afhankelijk van hoe ze ChatGPT implementeren en of ze persoonlijke gegevens van gebruikers verzamelen, opslaan of verwerken. Als een organisatie ChatGPT gebruikt om persoonlijke gegevens van gebruikers te verwerken, moet deze organisatie voldoen aan de vereisten van de AVG, zoals het verkrijgen van toestemming, het veilig opslaan van gegevens, het respecteren van het recht op toegang en het recht om vergeten te worden, enzovoort.

Het is daarom belangrijk dat organisaties die ChatGPT implementeren, een zorgvuldige beoordeling uitvoeren om ervoor te zorgen dat ze voldoen aan de toepasselijke wet- en regelgeving met betrekking tot gegevensbescherming, waaronder de AVG.

65

overtredingen

- transparantieverplichtingen (art. 12 t/m 14 Avg)
- grondslagvereiste (art. 6(1) Avg)
- juistheidbeginsel (art. 5(1)(d) Avg)

en wellicht ook nog:

- doelbindingsbeginsel (art. 5(1)(b) Avg)
- internationale gegevensdoorgifte (art. 44 e.v. Avg)
- meer...?

66

geautomatiseerde besluitvorming
en profilering
en big data en algoritmes, en AI, en ChatGPT enz.

67

68

Art. 22 AvA

een recht om

- niet te worden onderworpen aan een besluit dat uitsluitend is gebaseerd op geautomatiseerde verwerking, waaronder profilering
- waaraan voor hem of haar rechtsgevolgen zijn verbonden of dat hem anderszins in aanmerkelijke mate treft

uitzonderingen

- noodzakelijk voor uitvoering van overeenkomst tussen de betrokkene en een verantwoordelijke
- toegestaan bij uniewetgeving of nationale wetgeving
- uitdrukkelijke toestemming van de betrokkene.

duis géén (betekenisvolle)
menselijke tussenkomst

brenge verandering in rechten en plichten

- weigeren uitkering of toeslag
- oplegging verkeersboete
- weigeren rijbewijs
- aangaan of beëindigen overeenkomst

- automatische weigering online kredietaanvraag
- sollicitaties via webinterface
- advertentie online casino, aangeboden aan gokverslaafden

69

Art. 22 Avg

een recht om

- niet te worden onderworpen aan een besluit dat **uitsluitend** is gebaseerd op geautomatiseerde verwerking, waaronder profilering
- waaraan voor hem of haar **rechtsgevolgen** zijn verbonden of dat hem anderszins in **aanmerkelijke mate** treft

uitzonderingen

- noodzakelijk voor **uitvoering van overeenkomst** tussen de betrokkene en een verantwoordelijke
- toegestaan bij uniewetgeving of **nationale wetgeving**
- uitdrukkelijke toestemming van de betrokkene.

dus géén (betekenisvolle) menselijke tussenkomst

brengt verandering in rechten en plichten

- weigeren uitkering of toeslag
- oplegging verkeersboete
- weigeren rijbewijs
- aangaan of beëindigen overeenkomst

- automatische weigering online kredietaanvraag
- sollicitaties via webinterface
- advertentie online casino, aangeboden aan gokverslaafden

- flirtingapp, datingsite...?
- aanbevelingen streamingdiensten...?

bijv. art. 2.7, eerste lid, Wet natuurbeheer
jo. art. 2.1, eerste lid, Regeling natuur-
bescherming (AERIUS-calculator)

70

OQ vs SCHUFA: géén recht een verbod

HvJEU 7 december 2023,
C-634/21,
ECLI:EU:C:2023:957

kredietinformatiedienst die erin bestaat haar klanten informatie te verstrekken over de kredietwaardigheid van consumenten.

Art. 22 Avg

1. De betrokkene heeft het recht niet te worden onderworpen aan een uitsluitend op geautomatiseerde verwerking, waaronder profilering, gebaseerd besluit waaraan voor hem rechtsgevolgen zijn verbonden of dat hem anderszins in aanmerkelijke mate treft.

52. In dit verband moet worden opgemerkt dat [...] artikel 22, lid 1, AVG de betrokkene het „recht” verleent niet te worden onderworpen aan een uitsluitend op geautomatiseerde verwerking, waaronder profilering, gebaseerd besluit.

Die bepaling stelt een fundamenteel verbod in, waarvan de schending niet individueel door een dergelijke betrokkene hoeft te worden aangevoerd.

71

OQ vs SCHUFA geautomatiseerd besluit

HvJEU 7 december 2023,
C-634/21,
ECLI:EU:C:2023:957

73. [E]r [is] sprake is van „geautomatiseerde individuele besluitvorming” [i.d.z.v. art. 22 Avg]:

- wanneer een waarschijnlijkheidswaarde die op persoonsgegevens van een persoon is gebaseerd en betrekking heeft op diens vermogen om in de toekomst betalingsverplichtingen na te komen, **geautomatiseerd** wordt vastgesteld door een **kredietinformatiebureau** én
- wanneer **hoofdzakelijk van die waarschijnlijkheidswaarde afhangt** of een derde, aan wie deze waarschijnlijkheidswaarde wordt doorgegeven, met die persoon een contractuele relatie tot stand brengt, uitvoert of beëindigt

72

WP29: geautomatiseerde besluitvorming of profilering flitspaal

Het opleggen van **snelheidsboeten** louter op grond van bewijs van **flitscamera's** is geautomatiseerde besluitvorming waarbij niet noodzakelijkerwijs profilering wordt toegepast.

Er zou echter sprake zijn van een besluit op basis van profilering als de **rijgewoonten** van de persoon langere tijd werden waargenomen en de hoogte van de boete bijvoorbeeld is bepaald op grond van een beoordeling waarin ook andere factoren zijn meegenomen, zoals de vraag of de persoon **herhaaldelijk snelheidsovertredingen** heeft begaan of de vraag of de bestuurder recentelijk andere verkeersovertredingen heeft begaan.

73

Uber: in aanmerkelijk mate raken passagiers-rating

Hof A'dam 4 april 2023,
ECLI:NL:GHAMS:2023:796

3.35 [...] Uber heeft toegelicht dat beoordelingen worden gegeven door de passagiers, en niet door Uber, en dat Uber die beoordelingen slechts combineert om tot een **gemiddelde rating** van de chauffeur te komen. Uit de privacy verklaring [...] blijkt dat de gecombineerde beoordelingen gronden kunnen vormen voor **deactivering** van de chauffeurs. Daarmee kunnen deze gecombineerde beoordelingen, weliswaar op indirecte wijze, naar het oordeel van het hof **aanzienlijke effecten voor de chauffeurs** teweeg brengen. De vaststelling van die gemiddelde ratings **treft de chauffeurs dan ook in aanmerkelijke mate**

74

Ola: in aanmerkelijk mate raken 'niet verdacht'

Hof A'dam 4 april 2023,
ECLI:NL:GHAMS:2023:804

3.35 [...] Ola heeft [appellant sub 1] c.s. laten weten dat zij (inmiddels) in het segment '**niet verdacht**' zijn opgenomen. Naar het oordeel van het hof treft deze score [appellant sub 1] c.s. in **aanmerkelijke mate**. **Van deze score hangt immers af of Ola al dan niet overgaat tot nadere maatregelen jegens de chauffeur. Daar komt bij dat de score, als die negatief is, een ernstige aantijging impliceert jegens de chauffeur, die ook nog andere zware repercussies kan hebben,** zoals [appellant sub 2] ter zitting heeft toegelicht en niet door Ola is betwist, zoals een melding bij de toezichthouder Transport for [plaats A] en de intrekking van de taxilicentie. Aanvankelijk had Ola [appellant sub 2] verdacht van fraude en het heeft [appellant sub 2] bijzonder veel moeite gekost om deze verdachtmaking gewist te krijgen uit het systeem van Ola.

75

- Covid-app maakt **risico-inschatting** of gebruiker mogelijk besmet is
- aan de hand van nabijheid of signaalsterkte, duur van contact etc.

VRAGEN

- kwalificeert dat als geautomatiseerde besluitvorming, waaronder profilering..?
- en zo ja, treft dat de gebruiker in aanmerkelijke mate..?
- en zo ja, van welke uitzondering kan gebruik worden gemaakt..?

76

2.7. [De speler] heeft door middel van het internet deelgenomen aan kansspelen waartoe Unibet gelegenheid heeft gegeven op de website www.unibet.com, al dan niet na naar die website te zijn doorgeleid vanaf het domein www.unibet.nl. Partijen zijn hiertoe in 2010 een overeenkomst van kansspel aangegaan, waarop de onder 2.3 bedoelde algemene voorwaarden van toepassing zijn. In het kader van zijn deelname aan de door Unibet aangeboden kansspelen heeft [de speler] voor het eerst op 26 juni 2010 en voor het laatst op 30 januari 2012 bedragen ingezet. Van eerstgenoemde tot en met laatstgenoemde datum, dus in een tijdsbestek van circa anderhalf jaar, heeft hij in totaal **ruim € 2.200.000,- ingezet**. Per saldo, wanneer de ingezette bedragen worden verminderd met de door Unibet aan hem uitgekeerde bedragen, heeft [de speler] **een verlies geleden van € 184.671,50**.

2.8. Op 10 februari 2012 is [de speler] opgenomen in een crisistrace van de GGZ Friesland wegens een verslavingsprobleem. Op 26 maart 2012 is hij om die reden opgenomen op de **afdeling intensive care van Verslavingszorg Noord Nederland** voor de duur van drie weken. Daarna is hij tot en met september 2012 bij dezelfde instelling ambulant behandeld. In het tijdvak waarin hij deelnam aan de door Unibet aangeboden kansspelen woonde [de speler] samen met zijn vriendin en hun twee kinderen. De desbetreffende **affektieve relatie** is op de klippen gelopen en [de speler] is daarop naar elders verhuisd. In hetzelfde tijdvak is hij geldleningen met vrienden en familie aangegaan, als gevolg waarvan hij schulden heeft opgelopen.

Hof A'dam 25 okt. 2016
ECLI:NL:GHAMS:2016:422

77

'anderszins in aanmerkelijke mate treft'...(?)

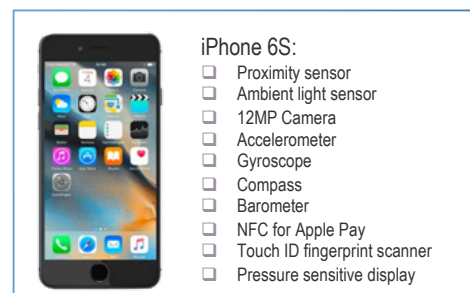

78

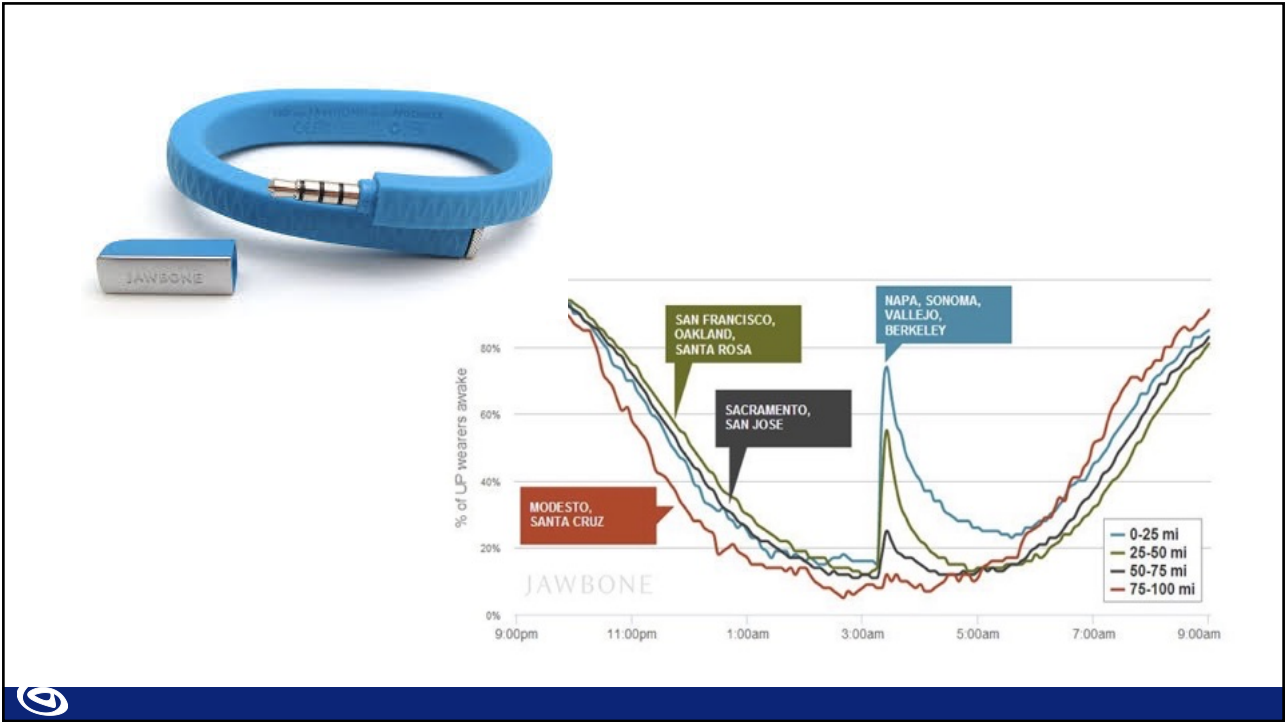
datafication [dey•tuh•fi•key•shuh•n]

a modern technological trend turning many aspects of our life into **computerized data** and transforming this information into **new forms of value** [Mayer-Schönberger & Cukier 2013]

*every breath you take
every move you make
every bond you break
every step you take...*

80

81

83

distinctive aspects of big data analytics én algorithms, artificial intelligence enz...

transparantie (art. 12-14 AVG)

use of algorithms

profiling (art. 22 AVG)

opacity of the processing

tendency to collect 'all data'

repurposing of data, and

gegevensminimalisatie (art. 5.1c)

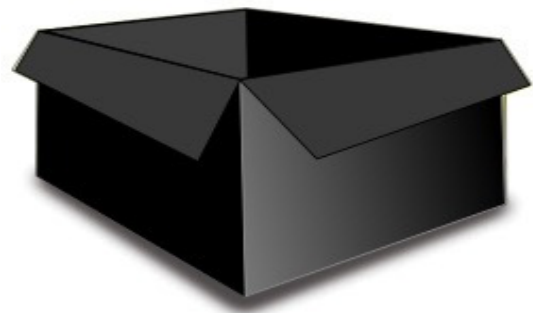
use of new types of data

doelbinding (art. 5.1b)

86

correlatie ≠ causaliteit

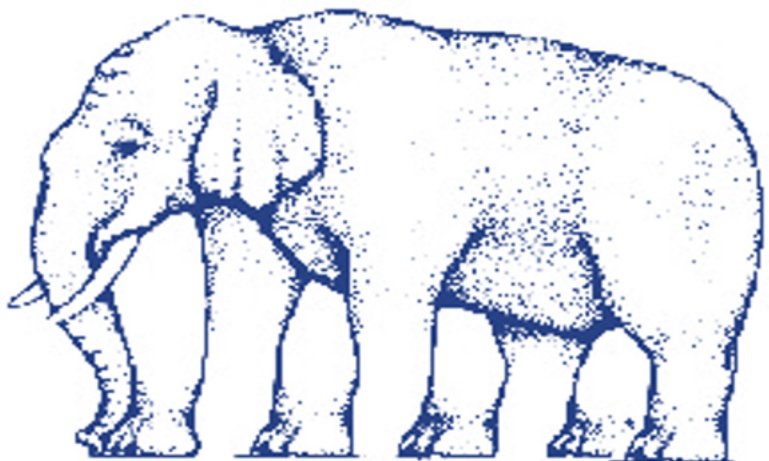
87

further reading...

89

vragen?
g.j.zwenne@law.leidenuniv.nl

90